

**Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde
Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Hakkında Tıp Dekanları
Konseyi'nin Görüşleri**

Bölüm 1. TÜSEB

TÜSEB kamu tüzel kişiliğine, bilimsel ve idari özerkliğe sahip ve özel bütçeli bir kuruluş olarak tarif edilmiştir. Tasarının 1. Maddesinde yer alan amaç ve kapsamlar incelendiğinde büyük ölçüde üniversiteler bünyesinde yer alan çeşitli enstitü, araştırma merkezleri ve Teknoparkların kuruluş amaç ve gayelerini tarif ettiği görülmektedir. Kuruluş Sağlık Bakanlığı altında kurulmakta ve halen dünyada en fazla üzerinde çalışılan konuları bünyesinde toplamaktadır. Görevleri incelendiğinde halen YÖK ve Üniversitelerin yapabildiği tüm işleri yapabilen tamamen Bakanlığın güdümünde alternatif bir yüksek öğretim kurumu ve kısmen TUBİTAK tarzında bir kuruluş olarak tasarlandığı anlaşılmaktadır. İlgili kurumda görevli personelin burada geçirdiği sürenin yüksek öğretim kurumlarında geçmiş sayılması da bu tezi desteklemektedir.

Bir tarafta elleri kolları bağlı, Teknopark'lar dışında hiçbir çıkış kapıları olmayan, mevzuatla önleri tıkalı, kaynak ve eleman bulmakta zorlanan, ancak buna rağmen ülke gelişimi için elinden geleni yapan, fakat ayakta durması bile mucizelere kalmış üniversiteler; diğer yanda ARGE yapabilen, teknopark, teknoloji transfer ofisleri hatta kuluçka merkezi kurabilen, şirket kuran veya şirketlere ortak olan, istediği personeli kurumlarından dahi izin istemeden alabilen TÜSEB. Üniversitelerde ücret düşüklüğü nedeniyle nitelikli personelin istihdam sorunu yaşanırken, TÜSEB personelinin maaşının Bakanın önerisi ile Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesi 91 Tıp Fakültesinde çalışan öğretim üyeleri ve görevlileri için büyük bir motivasyon kaybına neden olabileceğinden kabul edilebilir bir durum değildir.

TÜSEB genel hatları ile üniversitelerdeki enstitü, araştırma merkezi ve teknoparkların fonksiyonlarını sonlandırma amacıyla kurulmuş görüntüsü vermektedir. Devletin kendi kurumları ve özel sektörle gayri nizami rekabet ettiği bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. TÜSEB yönetim kurulu kararı ile diğer kurum ve kuruluşlardan kurumlarının muvafakati aranmadan görevlendirilme yapılabileceği şeklindeki bir ifade bu kurumun ülkenin herhangi bir kurumunda alanında başarılı bir araştırmacıyı, ona yıllarca emek veren ve ona güvenerek yatırım yapan kurumunun onayını dahi almaya gerek duymadan çekebileceği anlamı taşımaktadır.

Kanun Tasarısının 19. ve TÜSEB ile ilgili son maddesinde ise demokratik bir hukuk devletinde kabul edilemeyecek bir hüküm yer almaktadır. Ülkemizde sadece mahkemeler veya savcılar istediği takdirde her türlü bilgi ve belge verilmek zorundadır. Bunun dışında hiçbir kurumun böyle bir yetkisi olamaz. Ancak bu maddede TÜSEB'in yüksek öğretim kurumlarından bilgi belge istemesi durumunda verilmesi yönünde zorunluluk getirmektedir.

Özetle; Kurulması durumunda, TÜSEB yüksek öğretim kurumlarındaki araştırma, bilimsel faaliyet ve her türlü AR-GE faaliyetini bitirecek; demokratik olmayan, söylenenin aksine idari özerkliği bulunmayan bir kuruluş olacaktır. Ülke gelişimine vurulabilecek büyük bir darbedir.

Öneri; Böyle bir kuruluş yerine üniversitelerdeki araştırma merkezlerine personel alınabilmesi, gelir sağlayıcı faaliyet yapabilmeleri ve vergi muafiyetleri konusunda kolaylıklar sağlanması; üniversitelere de başka gelir kaynakları bulmaları konusunda yasal düzenlemelerin yapılması; TÜSEB'e gerek kalmadan ondan beklenenin üzerinde yararlar sağlayacaktır.

Mutlaka kurulacaksa dünya örnekleri gibi (ABD Milli Sağlık Enstitüleri (NIH, National Institutes of Health:NIH), İngiltere'de Milli Sağlık Araştırma Enstitüsü (NHS, National Institute for Health Research), Almanya'da Robert Koch Enstitüsü, Fransa'da Pasteur Enstitüsü, Kanada'da Sağlık Araştırma Enstitüsü (Canadian Institutes of Health Research), Avustralya'da Milli Sağlık ve Tıp Araştırmaları Konseyi (National Health and Medical Research Council) ülkenin üst bir kurumu olarak kurulabilir. Sağlık Bakanlığının yönetiminde değil, YÖK, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığının ana paydaşlar olduğu, ilgili sivil kurum ve kuruluşların da temsil edildiği, yönlendirici, destekleyici, teşviklerle katkı sağlayıcı bir yapılanmaya sahip olmalıdır.

Bölüm 2. Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Yasa Taslağı'nın 35. Maddesi ile Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi açılması ve buna bağlı başta tıp fakültesi olmak üzere sağlıkla ilgili fakültelerin kurulması amaçlanmıştır.

Türkiye son yıllarda sağlık alanında çok büyük değişimler yaşamaktadır. Sağlık hizmetlerinde gerek niteliksel gerekse niceliksel değişimler, sağlıkta dönüşümün bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlıkta dönüşüm programının öncesinde yatak sayısının nitelik ve sayı olarak düşük olduğu, başta hekimler olmak üzere sağlık meslekleri mensuplarının sayılarının çok yetersiz olduğu bilinmektedir. Bunun neticesi olarak Sağlık Bakanlığı tarafından 2023 hedefleri arasında hekim sayısının 300-350 kişiye 1 hekim düşecek şekilde olması ve yatak sayısının gelişmiş ülke standartlarına yaklaştırılması yer almıştır.

İlk planda mevcut tıp fakültesi kontenjanlarının alt yapılarında gelişme olmaksızın yükseltilmesi ile hekim sayısının artırılması denendi ise de yetersiz kalacağı ve hedefe ulaşmak için yıllık 12000 civarında hekim mezun edilmesi gerektiğinin anlaşılmasından dolayı yeni tıp fakültelerinin açılmasına yönelinmiştir.

Avrupa ve OECD ülkelerinde her 1.000.000 nüfusa 0.5-0.6 tıp fakültesi düşmektedir. Başlangıçta makul düzeyde açılmaya çalışılan tıp fakültelerinin sayısının kontrolden çıkması, her kurulan üniversitenin tıp fakültesi açmak istemesi, vatandaşın tıp fakültesi açılması durumunda yeterli düzeyde nitelikli hizmet alacağını düşünmesi nedeniyle bugün ülkemizde 1.000.000 nüfusa 1.3-1.4 tıp fakültesi düşmektedir. Herhangi bir planlama yapılmadan ve yeterli hasta portföyü (sayı, çeşitlilik, işlem çeşitliliği) araştırılmadan açılan tıp fakülteleri, gerekli alt yapı ve hastane olanakları sağlanmadan kaderleri ile baş başa bırakılmıştır. Bugün nerdeyse her şehrimizde bir veya birden fazla tıp fakültesi yer almakta, ancak çoğunda öğretim üyesi (özellikle temel bilimlerde), uzman ve/veya sağlık hizmeti ve eğitimde kullanabileceği hastane olanakları bulunmamaktadır. Bir taraftan özellikle pratisyen hekim ihtiyacının fazla olduğu, uzman bakımından birçok alanda hekim ihtiyacının kalmadığı vurgulanırken; pratisyen yetiştirecek fakülteler için hastane yapılması yerine ihtiyaç kalmadığı söylenen uzmanları yetiştirmek üzere çok sayıda Eğitim Araştırma Hastanesi açılmıştır. Bu haliyle tıpta uzmanlık eğitimi veren kurum sayısı her 1.000.000 nüfus için 2.0'ye ulaşmıştır.

Gelişmiş ülke istatistikleri incelendiğinde her 10.000 nüfus başına 50-55 hasta yatağı düştüğü görülmektedir. Ülkemizde bu rakamın 25-26 olduğu Sağlık Bakanlığı istatistiklerinde belirtilmiştir. Bu rakamlar batı ülkeleri standartlarında yatak sayısına ulaşabilmemiz için mevcut yatakların 2 katına çıkması gerektiğini göstermektedir. Ancak ülkemiz için en uygun rakamın 32 olduğu yine Sağlık Bakanlığı Stratejik Planı'nda dile getirilmiştir. Bu hedefe ulaşmak amacıyla hem Sağlık Bakanlığı tarafından çok sayıda yatırım yapılmış veya planlamalara uygun olarak devam etmektedir. Hem de özel sektör bu konuda teşvik edilmektedir. Ne yazık ki bu süreçte kontrolsüz açılan tıp fakülteleri, hastane açtırılmayarak kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Tıp fakültesi bir ülke için ihtiyaç olabilir ve bu amaçla açılabilir. Ancak Eğitim Araştırma Hastanesi bir gereksinim değildir. Buna rağmen tıp fakültelerinin hastaneye kavuşturulması yerine Eğitim Araştırma Hastanesi açılması tercih edilmiştir.

Ülkemizde 40'ın üzerinde ilde 10.000 kişiye düşen yatak sayısı ülke ortalamasının altında, önemli bir kısmında ise 20'nin altındadır. Yine bu illerin çoğunda yada yakınında hastanesi olmayan veya yetersiz tıp fakülteleri mevcuttur. Bu tıp fakültelerinde diğer bir önemli husus ise öğretim elemanı eksikliğidir.

Sağlıkta Dönüşümün dile getirilen önemli hedeflerinden biriside kısaca "herkes için sağlık" olarak özetlenen nitelikli sağlık hizmetinin yaygınlaştırılması, hastaların il il dolaşmadan sorunlarının yerinde çözülmesidir. Kontrolsüz çoğalan tıp fakülteleri tamda bu noktada bir fırsat olarak görülebilirdi. Bu

fakültelere hastane yapılması hem orada öğretim elemanı istihdamını sağlayacak, hem de nitelikli sağlık hizmetinin götürülmesi ile büyük illerdeki hasta yığılmaları ve daha da önemlisi hasta çilesini bitirecekti. Ancak zaman içerisinde hedeflerin değiştiği görüldü. Yatak sayısı 20 hatta 10'un altında olan illere yatırım yapmak yerine, zaten yatak sayısı ortalamanın üstünde ve hatta hedefe yakın veya üstünde olan, hastaların başka illerden gelerek büyük çileler çektiği büyük illere yerleşke hastaneler yapılmaya başlandığı görüldü. Buna son zamanlarda büyük yatırım projeleri ile destekleneceği belirtilen devasa fakülte projelerinin de eklenmesi ile diğer illerdeki fakültelerin gelişme ve yatırım ümitlerinin tamamen ortadan kalktığı, hatta içlerinde gelişmiş olanların da giderek gerileyeceği bir sürece doğru sürüklendiğimiz anlaşılmaktadır. Bu projelerden sadece birisi için ön görülen yatırımlarla belki de diğer yetersiz imkanlara sahip il ve fakültelerin tamamının sorunları çözülebilirdi.

Son 2 yıldır 12.000 lere ulaşan tıp fakültesi kontenjanları ve başta hemşirelik olmak üzere doygunluğa ulaşan yardımcı personel öğrenci kontenjanları ile 2023 hedeflerine ulaşmak mümkün hale gelmiştir. Bu noktada yeni fakülte açılmaması, 2017'den itibaren kontenjanların giderek azaltılması ve hatta küçük fakültelerin kapatılması gerektiği, aksi takdirde 2030 lu yıllarda çok sayıda işsiz hekimin olacağı Bakanlık yetkilileri tarafından da dile getirilmektedir. Benzer şekilde mevcut tıp fakültelerinin ülke ihtiyacı olan uzman hekimleri yetiştirecek kapasitede olduğu, hatta çoğu zaman asistan bulamadığı, buna karşılık Eğitim Araştırma Hastanesi açılmaya devam edildiği anlaşılabilir bir tezat olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun önemli nedenlerinden birisi olan üniversitede alınması gereken akademik unvanlardan doçentliğin Eğitim Araştırma Hastaneleri'nde de alınması ve burada görev yapan eğitimcilerin özlük hakları ve profesör olmak için üniversite kadrosuna geçmek istemesidir. Bunun dışında yeni tıp fakültesi ve Eğitim Araştırma Hastanesi açılmasını haklı kılacak hiçbir gerekçe yoktur.

Eğitim Araştırma Hastanelerinde görevli akademik unvana sahip yaklaşık 340 hekimin imzası ile hazırlanan "Eğitim ve Araştırma Hastaneleri Akademik Personel Sonuç Bildirgesi (8 Haziran 2013)"nde sorunlar;

- Akademik kimlik sorunu, tanımlanması, **akademik yükselmenin önünün** açılması
- Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'nde çalışan doçent ve profesörlerin üniversitede çalışan doçent ve profesörlere **göre özlük haklarının eksik** olması
- Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'nde yetişen yetkin donanımlı uzmanların ve doçentlerin kaybının fazla sayıda olması
- Eğitim görevlilerinin ve yetkin uzmanların ayrılması ile uzmanlık eğitiminde yaşanan sorunlar: asistanlarda motivasyon kaybı.
- Doçentlik jürilerinde Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'ndeki Profesörlerin yer almaması

- Doçent ve profesörlerin otomatik olarak eğitim görevlisi olmaması
- Çok sayıda akademik personelin lisans seviyesinde eğitime katılamaması

Şeklinde belirtilmiş ve;

- Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'ndeki akademik personelin tümünün kamu üniversitelerinde kadroya alınması, daha sonra kendi kurumlarında görevlendirilmesi
- YÖK'e bağlı, sağlık bakanlığı tarafından yönetilecek enstitü kurulması.
- Yukarıda belirtilen sorunların ilgili kurumlarca çözülmesini sağlayacak şekilde alternatif mevzuat düzenlemelerinin yapılması önerileri getirilmiştir.

Aslında girişte bahsedilen Kanun Tasarısının arka planında yatan gerçeğin bu olduğu apaçık görülmektedir. Mevcut tasarıdan önce Bakanlık yetkilileri tarafından hazırlanmış olan "Türkiye Yüksek Sağlık Enstitüsü Kurulması Hakkında Teklif" in ön taslak metninde gerekçe kısmında yer alan **"Tıpta uzmanlık eğitiminin temel anlamda mesleksi eğitim olduğu ve usta-çırak ilişkisi bağlamında gerçekleştiği göz önüne alındığında Sağlık Bakanlığı kendi bünyesinde görev yapmakta olan 24.819 uzman tabip yönünden sadece 11.569 uzman tabibin görev yaptığı üniversite hastanelerine büyük üstünlük sağlayacaktır. Türkiye Cumhuriyetinin uygulamalı tıp bilimleri nakli konusunda yetişmiş ve ülke çapında yüksek deneyime sahip eğitici kadrosunu içerisinde barındıracak Sağlık Öğretim Kurumunda yetişecek genç bilim adamları Sağlık Öğretim Kurumunun ve mevcut eğitim ve araştırma hastanelerimizin bilim adamı, uzman hekim ve tıbbi personel kadrosunun devamlılığını sağlayacaktır."** Organlar kısmında ise **"Rektör, dört yıl için Sağlık Bakanı tarafından Cumhurbaşkanının onayı ile atanacaktır."** İbaresinin Tıp ve Tıpta uzmanlık Eğitime bakışı göstermek anlamında manidardır.

Anayasasının 131. Maddesi "Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim- öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak" ifadesi ile burada sayılan tüm yetkileri YÖK'na vermiş, yine Anayasasının 130. Maddesinin sondan bir önceki paragrafında "Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, malî işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar,

üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı malî kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.”denilmek suretiyle 2547 sayılı yasaya atıfta bulunmuştur. Burada atıfta bulunurken diğer kurumlarla ilişkilerin de bu yasada düzenleneceği belirtilmiş, ancak yetki devrinden bahsedilmemiştir. Bu maddeye dayanılarak 2547 sayılı yasada tıpta uzmanlık eğitimini düzenleme yetkisi verilmesi anayasaya uygun değildir. Yine anayasanın 132. Maddesi ile özel hükümlere tabii olan yükseköğretim kuruluşları tanımlanırken Sağlık Bakanlığı ve EAH’ne atıfta da bulunulmamıştır. Tüm bunları bir arada değerlendirdiğimizde yasanın Bakanlığa bağlı bir üniversite kurmak suretiyle dayanağını Anayasadan almadan EAH’lerinde yapılan Eğitici atamaları ile uzmanlık eğitimini legalleştirmek amacı güttüğü de söylenebilir.

Nitekim taslak metinde Üniversitenin mütevelli heyetinin olacağı, Bakanın başkanlık edeceği, 5 üyeden sadece birinin YÖK tarafından belirleneceği belirtilmiştir. Tamamen anayasa ve 2547 sayılı kanuna ters olan bu durumun anlaşılabilmesi mümkün değildir. Yine yasa metninde üniversitenin Eğitim Araştırma Hastaneleri ile protokol yapacağı ve buradaki eğitimcilerin öğretim üyesi kadrolarına atanacağına dair ifadeler mevcuttur. Benzer şekilde bu üniversiteye 300 profesör, 1200 doçent kadrosu da tahsis edilmiştir. Yasada temel bilimler öğretim üyelerine farklı muamele edilmesi de eğitime bakışı net olarak ortaya koymaktadır.

Ülkemizin böyle devasa bir üniversiteye ihtiyacı yoktur. Halen tıp fakülteleri gerek pratisyen, gerekse uzman yetiştirmek için fazlasıyla kapasiteye sahiptir. Böyle bir yapı kaynakların gereksiz yere kullanılması, mevcut fakültelerin gerek personel gerekse alt yapı gereksiniminin karşılanmayarak geri bırakılması, eğitim ve araştırmanın kalitesizleşmesi, akademik unvanların değersizleşmesine neden olacaktır. Kaldı ki tamamen Bakanlığa bağlı, siyasallaşma potansiyeli yüksek, suiistimale açık bir üniversite, üniversite kavramına ve bilimsel özerkliğe de aykırıdır. Ayrıca üniversite için öngörülen idari mekanizmalar da Anayasaya aykırıdır.

Dünyada halen benzeri bir örnek yoktur. 2001 yılında İngiltere’de NHS (National Health Services) tarafından benzeri bir üniversite kurulmuş, ancak 2005 yılında sistemin iflas etmesi nedeniyle kapatılmak zorunda kalmıştır.

Bunun yerine neler yapılabilir?

1-Yeni tıp fakültesi ve EAH açılmasından vazgeçilmelidir. Mevcut tıp fakülteleri ülkenin uzman ve pratisyen ihtiyacını fazlasıyla karşılayabilir.

2- Halen 86’sı faal 91 tıp fakültesi mevcut olup çoğunluğu başta temel bilimler olarak yetersiz olanaklara sahiptir. Mevcut tıp fakültelerinin yeterli eğitim olanaklarına kavuşturulması, hastanesi

olmayan ve ortalama yatak sayısı 20'nin altında olan illerdeki tıp fakülteleri için hastane yapılması; yatak sayısı yeterli olan illerde hastanesi olmayan fakültelerin eğitimi öncelikleyen bir şekilde birlikte kullanıma geçirilmesi,

3-Ortalamanın üzerinde yatak sayısına sahip illerde yeni fakülte ve hastane yapımından vazgeçilmesi gerekir.

4-Öğretim üyeliği Anayasada kendine özgü önem ve değerinde bir meslek olarak tanımlanmıştır. Bu güne kadar uygunsuz bir şekilde üniversite dışında da bu unvanlar verilmiş, unvan alanlar üst unvanlara yükseltmek için arayışlara girmişlerdir. Bu nedenle öncelikle akademik unvanların üniversiteler dışında alınmaması ve kullanılmaması yönünde düzenleme yapılması gerekir.

5-EAH'lerine bir daha eğitici ve başasistan kadroları açılmamak koşulu ile, halen EAH'lerinin kadrolarında bulunan profesör ve doçent unvanına sahip eğiticiler kendi illerindeki fakültelerin diğer öğretim üyelerinin atanmasında uyguladığı kriterleri sağlamak ve fakültenin ilgili anabilim dalındaki eşdeğer unvanlı öğretim üyesi sayısınının 1/3'ünden fazla olmamak üzere bu fakültele alınabilir. Bu şartları sağlayamayanların yetersiz ve gelişmekte olan illerdeki tıp fakültesi kadrolarına ön koşulsuz ve ihtiyaç kadar sayıda atanmasının yapılması yapılabilir. Bunu da kabul etmeyenlerin kadroları EAH'lerinde kalmak kaydı ile üniversitedeki eşdeğer kadroların özlük haklarına kavuşturulması sağlanabilir.

6-EAH'lerinde doçent kadrosunda bulunanların tıp fakültelerindeki profesör kadrolarına yükseltilmesinde ise tıp fakültesinin atama kurallarına tabi olarak atamaları yapılabilir.

Bu yapılanmalar (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) ve **Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi**), Sağlık Bakanlığına hizmet, denetleme, akredite etme, bilim üretme ve lisansüstü eğitim yetkisi vermek demektir; ülkenin tıp ve sağlık eğitimine büyük olumsuzluklara neden olacaktır. Sağlık Bakanlığınının eğitim dahil tüm sağlık alanında TEKEL olması çok yakın gelecekte ülkemizde sağlık alanında telafisi çok zor durumların oluşmasına neden olacaktır.

Mesleğini iyi icra etmek akademik unvan vermeyi gerektirmez. Akademik unvan, üniversite ortamında aktif çalışma(eğitim, araştırma, sağlık hizmeti) döneminde kullanılır. Nitekim Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi kararları hukuk fakültelerinde örnek kararlar olarak okutuluyor diye bu mahkemede çalışan üst düzey yargıçlara akademik unvan verilmesi istenebilir mi?

Ülkenin hukuk hizmetlerini Adalet Bakanlığı veriyor diye Hukuk Fakültelerini Adalet Bakanlığı kurabilir mi? Adalet Bakanlığınının merkezi bir hukuk fakültesini mahkemelerle ilişkilendirmesi Sağlık Bakanlığınının üniversite kurması ile benzer bir durumdur.

Dünyada örneği olmayan modeller denemektense, bütün dünyada uygulanan sistemlerin geliştirilmesi üzerine enerji sarf edilmelidir.

Bölüm 3. Tıpta uzmanlık ve Lisans Üstü Eğitim

Kanun tasarisinin 24 ve 29. Maddeleri ile halen Üniversitelerarası Kurul'un yetkisinde olan tıpta uzmanlık ve yüksek lisans jürilerini ve esaslarını belirlemek yetkisi YÖK'na verilmektedir.

Halen tüm üniversitelerin temsil edildiği bir yapı yerine YÖK'na bu yetkinin verilmesinin gerekçesi anlaşılamamıştır. YÖK'nun bu yükün altından kalkamaz.

Bölüm 4. Dördüncü kez istisnai yoldan uzmanlık belgesi düzenlenmesi yönündeki düzenlemeler

Tasarının 20 ve 21 Maddeleri ile Anesteziyoloji ve Reanimasyon Uzmanlarına yoğun bakım yandal süresi 2 yıla indirilmiş ve bu alanda 3 yıl çalışmış olanların müracaat etmeleri halinde girecekleri bir sınavla uzmanlık belgesi düzenleneceği belirtilmiştir.

Hukuk devletinin ön şartlarından biri olan hukuk güvenliği ilkesi ile bireylerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, kişilerin, tüm fiil ve muamelelerinde, devlete güven duyabilmesini, devletin de kanuni düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici metotlardan kaçınmasını gerekli kılar. Hukuk güvenliği ilkesi, hukuk kaidelerinde sık sık değişiklikler yapılarak hukuki istikrarı ve belirliliği yok eden kurallar konulmaması, zamanda geriye doğru yürüyen kuralların kazanılmış haklara dokunmadan kişilerin temel hak ve özgürlüklerini teminat altına alma ödevini ifade eder. Bu açıdan hukuki güvenlik ilkesi, temel haklarla korunan ortak bir değerdir. Bu prensip, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz (sine qua non) şartı olup, modern Anayasa'lara egemen olan temel bir ilkedir. Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, şahısların tüm işlem ve eylemlerinde devlete karşı güven duyabilmesini, devletin de yasa düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici düzenlemelerden kaçınmasını gerektirir.

Diğer bir ifadeyle, hukuki güvenlik ilkesi gereğince devletin, vatandaşların mevcut yasalara olan güvenine saygılı davranması, bu güvenlerini boşa çıkaracak uygulamalardan kaçınması gerekir. Bu durum hukuk devleti ilkesinin bir gereği olduğu kadar Anayasa'nın 5. maddesiyle devlete yüklenen, vatandaşların refah, huzur ve mutluluk içinde hayatlarını sağlama, maddi ve manevi varlıklarını geliştirmek için gerekli olan ortamı hazırlama görevinin bir sonucudur.

Bu yönüyle, hukuk devletinin önemli bir unsuru olarak hukuk güvenliği ilkesi, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda belirli sınırlar içinde, bütün devlet faaliyetlerinin, belirli oranda önceden öngörülebilir olması anlamını taşır. Hukuk güvenliği sadece fertlerin devlet faaliyetlerine duyduğu güveni değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuatın süreceğine duyulan güveni de kapsar. Bu

sebeple hukuk devletinde yönetimden beklenen, açık ve güvenilir olma yükümlülüğüne uygun davranmasıdır.

Tıpta Uzmanlık Tüzüğüyle mevzuatımıza giren ve dolayısıyla 2002 yılından bu yana yan dal uzmanlık eğitimi verilmekte olan ve halen 200'ün üzerinde uzmanın, 300'e yakın yan dal öğrencisinin olduğu Yoğun Bakım yan dal alanında; sağlık hizmeti sunumunun ve uzmanlık eğitim sürecinin kesintiye uğramasını önlemek için, bu alanda faaliyet ve çalışmalarda bulunmuş hekimlerden faydalanmayı öncelikli hale getiren bir gerekliliğin (aciliyetin) varlığından söz etmek mümkün olmadığından; yan dal uzmanlık eğitimi sürecine tabi olmadan yan dal uzmanlık belgesi verilmesini sağlayacak bir hukuki durumun, uzmanlığın kazanılmasına etken olan eğitim süreci ve başarılı olma özellikleriyle çeliştiğinin açık olması karşısında, çok sayıda uzman varken ve halen eğitim devam ederken Yoğun Bakım yan dal alanında daha önce Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, Tıpta ve Dış Hekimliği'nde Uzmanlık Yönetmeliği ve 6225 Sayılı Yasa ile yapılan düzenlemelerden sonra 4. defa istisnai bir şekilde yan dal uzmanlık belgesi verilmesi yönündeki bir düzenleme hukuken yerinde değildir.

Bu uygulama ile anadolda uzman olduktan sonra 3 yıl o alanda çalıştığını beyan eden (**buna hiçbir eğitim kurumuna uğramadan sadece özel hastanede çalışanlarda dahil**) herkes uzmanlık belgesi alabilecektir. Tahminen 4000 kişinin bir anda yoğun bakım uzmanı olması anlamına gelmektedir. Bu hem *uzmanlık eğitiminin genel ilkelerine* hem de ileride yetiştirilecek uzmanların *vasıfsız ve kalitesiz* olmasına yol açacaktır. Yapılmak istenen düzenleme ileride doğacak ve vatandaşlarımızı doğrudan ilgilendiren bu konuda ciddi sorunlara yol açacaktır. Bu uygulama ile Yoğun Bakım Yan Dal eğitimi fiilen bitecektir.

Böyle bir düzenleme ile halen Yandal uzmanlık Sınavı ile yerleşmiş ve eğitimleri devam etmekte olan uzman adaylarına da haksızlık edilmektedir. Bu adaylar 3 yıllık yoğun bir eğitim süreci, bu sürecin sonunda başarılı olma ve Devlet Yükümlülüğü görevine gitme gibi bir durumla karşı karşıya iken, bu sürece tabi olmadan başkalarına belge verilmesi de eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu şekilde eğitim almakta olanların aynı zamanda olası kariyer basamaklarının da önü tıkanmaktadır. Eğitim süreci boyunca düşük maaş ve ek ödemeye katlanarak uzman olmak için çaba sarf edenlerin yanında, anadolda özel hastane de dahil olmak üzere daha yüksek ücret ve daha az stresle çalışanların aynı haklara sahip olması da devlete karşı olan güveni sarsmaktadır. Böyle bir süreci kabul etmek ileride 3 yıl aile hekimi olarak görev yapanlara, acil serviste çalışmış pratisyenlere, diyaliz merkezinde çalışan dâhiliyecilere aile hekimliği, acil tıp, endokrinoloji ve benzeri unvanların verilmesinin, sonuçta tıpta uzmanlığın beyana dayalı olarak verileceği bir mekanizmanın önünü açacaktır.

Kamuoyuna duyurulur